

Освіта

Галузевий е-дайджест проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС)

Вересень 2016

Новини

Чернівецька обласна рада затвердила рішення про перерахунок коштів третьому переможцю обласного конкурсу «кращий проект опорного закладу»

За інформацією Міністерства освіти і науки України днями Чернівецька обласна рада ухвалила рішення про перерахунок коштів третьому переможцю обласного конкурсу «Кращий проект опорного закладу».

Згідно з цим рішенням та розпорядженням Чернівецької ОДА суму 1 млн 640,7 тис. грн отримає Мигівський НВК.

За надані з бюджету кошти навчальний заклад має покращити й удосконалити навчально-виховну базу. Буде придбано автобус для перевезення учнів з сусідніх сіл за 7 і 9 км. Також буде модернізовано інформаційно-технічну і спортивну базу, створено комфортні умови для навчання та праці педагогів.

У двох селах, звідки возитимуть учнів старшої школи, створять філії з пониженням ступенів на один пункт. Уже розпочалася робота з підготовки документів.

У Чернівецькій області функціонують ще два опорні навчальні заклади - Кельменецький лицей та Мамалигівська ЗОШ I - III ст. Створено 6 навчальних філій опорних закладів, у яких було знижено ступінь - з I - III до I - II. Там, де був I-II ст., заклад отримав I ст.

Джерело: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/09/28/cherniveczka-oblasna-rada-zatverdila-reshennya-pro-pereraxunok/>

Експерти АМУ взяли участь у круглому столі «перспективи подальшого розвитку системи загальної середньої освіти»

16 вересня 2016 року у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти відбулось засідання круглого столу «Перспективи подальшого розвитку системи загальної середньої освіти» під головуванням керівника робочої групи Національної академії педагогічних наук України Олександра Ляшенка та за участю Першого заступника Міністра освіти і нау-

ки України Володимира Ковтунця. На порядок денний було винесено обговорення проектів «Концепції середньої загальноосвітньої школи України», затвердженої Президією Національної академії наук України, та Концептуальних засад реформування середньої освіти «Нова українська школа», представлених керівництвом Міністерства освіти і науки України.

У роботі круглого столу взяли участь експерти АМУ Людмила Мозгова та Наталія Бескупська, народні депутати, керівники департаментів освіти і науки України, директори шкіл, учителі та представники засобів масової інформації.

Перший заступник Міністра освіти і науки України Володимир Ковтунець розповів про зміст проекту «Нової української школи», окреслив напрями розвитку системи освіти в Україні, зокрема зауважив, що Міністерство освіти і науки України взяло курс на підвищення заробітних плат учителів.

Голова робочої групи з розробки «Концепції середньої загальноосвітньої школи України» Національної академії педагогічних наук України Олександр Ляшенко проінформував громадськість, що їхній колективний проект не суперечить документу, розробленому Міністерством освіти і науки України, є науково обґрунтованим.

Однією зі співдоповідачів в обговоренні обох проектів була аналітик Центру аналізу та розробки законодавства АМУ Людмила Мозгова, яка акцентувала на актуальності обох концепцій та необхідності змін у самій системі освіти. Окрім того, зауважила, що будь-яке реформування має передусім базуватись на фінансово-економічних розрахунках. Основне завдання

не допустити зменшення освітньої субвенції. Підтримавши стратегію Міністерства освіти і науки щодо підвищення заробітної плати вчителям, Людмила Мозгова звернула увагу, що поряд із учителями працюють адміністративний, технічний персонал, керівники, видатки на заробітну плату яких здійснюються станом на вересень цього року із освітньої субвенції. Якщо кошти на їхню заробітну плату не будуть передбачені у бюджеті на 2017 рік, то це ляже тягарем на плечі органів місцевого самоврядування у розмірі 14,8 млрд. грн., що може викликати потребу економії коштів та плінність кадрів. Щодо змісту концепцій аналітик акцентувала на необхідності визначитися з формою проведення державної підсумкової атестації за курс початкової та базової школи. Підтримуючи автономію шкіл, експерт констатувала на різній спроможності органів місцевого самоврядування утримувати навчальні заклади, а тому звернулася до Міністерства освіти і науки з проханням розробити загальнодержавну програму з розвитку навчально-технічної бази шкіл.

Окрім зазначеного вище, порушувались питання іншими співдоповідачами, а саме: щодо необхідності відмовитись від оплати повного робочого дня вчителям, оскільки вони мають бути гнучкими і творчо використовувати вільний від уроків час; потребі мультимедійних додатків до підручників; якості рукописів підручників, наявності у їх змісті помилок; обмеженої можливості старшокласників опановувати величезну кількість навчальних предметів; економічній спроможності держави здійснювати оплату з організації ЗНО для тих учнів, які не збираються вступати у вищі навчальні заклади.

Наприкінці роботи круглого столу Перший заступник Міністра освіти і науки України Володимир Ковтунець відповів на запитання та повідомив про необхідність розроблення професійних стандартів учителя і керівника навчального закладу. Модератор Олександр Ляшенко проінформував, що наразі тримає обговорення проектів і подякував Асоціації міст України за надіслані ґрунтовні висновки на адресу Національної академії педагогічних наук України.

Реформа освіти з вуст міністра

За матеріалом інтерв'ю кореспондента інтернет-видання «Цензор.НЕТ» з Міністром освіти і науки України Лілією Михайлівною Гриневич:

– Ліліє Михайлівно, останнім часом говорять про скорочення шкіл – про це останнім часом заявляли в тому числі й ви. Наскільки я зрозумів, цей процес триватиме паралельно зі створенням так званих «опорних шкіл». Хотілось би деталізувати всі ці моменти.

– Зверніть увагу, що майже 60% українських шкіл – це сільські школи, а в них навчається тільки третина школярів. Тобто, як правило, це маленькі школи. І саме в сільській місцевості зменшується кількість школярів. Є школи з кількістю до 25 учнів.

Якщо це початкова школа – нема проблем. Наша позиція така, що початкова школа має бути якомога ближче до місця проживання дитини, бо шести-семирічних дітей неправильно кудись далеко возити. І в новому проекті Закону «Про освіту» ми передбачили, що початкова школа має бути поруч із місцем проживання дитини.

Натомість є проблема з дітьми старшого віку. Наприклад, ЗНО цього року вкотре показало нам, що діти з сільської місцевості мають в декілька разів менше шансів успішно скласти ЗНО і вступити на бюджет. Тобто дитина самим фактом народження в селі має нерівний доступ до якісної освіти, порівняно з дітьми у містах.

Яким чином це вирішується в світі? Є два шляхи, які здійснюються паралельно. Перший шлях – це дистанційна освіта, коли дитина за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій має можливість дивитися відеоуроки та користуватися зворотнім зв'язком з дуже хорошими вчителями. Цей спосіб ми теж будемо застосовувати, але, на жаль, поки що ми не маємо відповідно розвиненої комунікаційної інфраструктури.

Тому є другий спосіб: довозення дітей старшого віку до опорних шкіл. Що таке опорна школа? Це школа, яка має декілька філій нижчого рівня і в яку привозять дітей шкільними автобусами із найближчих населених пунктів, де колись були малокомплектні школи. Ця школа має бути обладнана сучасними кабінетами для вивчення природничо-математичних дисциплін, комп'ютерними класами, спортивними майданчиками, забезпечена кваліфікованими вчителями. Тобто це школа, де діти матимуть змогу отримати повноцінну та якісну освіту.

– І де така школа має розташовуватися?

– У населеному пункті, куди найзручніше довозити дітей із інших маленьких населених пунктів. Це школи в сільській місцевості, але у вузлових селах чи селищах.

У нас зараз бувають ситуації, коли в школі всіх дітей, з першого по одинадцятий клас, навчається всього декілька десятків. При цьому один учитель може викладати п'ять предметів. Зрозуміло, ці діти неконкурентоспроможні порівняно з тими, хто вчиться в повноцінній школі, де є всі профільні вчителі.

Наш підхід такий: ми понижуємо рівень малокомплектної школи до основної або навіть початкової, залежно від кількості дітей, але при цьому щоб діти початкової школи навчалися якомога ближче до місця проживання. Натомість дітей, які навчаються в старшій школі, довозитимуть автобусами до опорної школи, де вони мають отримати повноцінну та якісну освіту.

– Тож скільки шкіл закриється, скільки «понижать у статусі», скільки відкриють опорних шкіл?

– Я вам назву цифри, які мали бути на 1 вересня. Закривається приблизно 180 шкіл, де насправді мало дітей. Зверніть увагу, що на закриття кожної школи необхідне рішення місцевої ради, школа не закривається рішенням Міністерства освіти і науки.

Є ще близько 100 шкіл, які призупиняють свою діяльність через фізичну відсутність там дітей. Ну, от нема в селі дітей шкільного віку. Але там є діти-дошкільнята. Саме тому школа не закривається, а призупиняє роботу. Існує ідея тимчасово використовувати приміщення цих шкіл для розміщення бібліотек, Інтернет-доступу тощо, але конкретно про це ще трохи рано говорити.

У свою чергу, повинні відкритися 142 опорні школи. В них інвестували органи місцевої влади та державний бюджет. Зокрема, уряд виділив субвенцію в 600 мільйонів гривень на закупівлю шкільних автобусів та 200 мільйонів гривень на обладнання шкільних кабінетів в опорних школах. Щоправда, мало купити шкільний автобус, він повинен їхати по хорошій дорозі. Адже від цього залежить час, витрачений на шлях до опорної школи. Ми обговорювали це з Мінінфраструктури: необхідно відремонтувати 2,5 тисяч кілометрів доріг. Насправді зараз у ремонт доріг вкладається дуже багато коштів. І ми наполягаємо, щоб обласні адміністрації, плануючи ремонт доріг, першочергово ремонтували та покращували ті дороги, які ведуть до опорних шкіл.

– Що стосується шкільних автобусів – можете прокоментувати нещодавній скандал із тим, що в рамках цієї програми закупили автобуси російського виробництва? Власне, мені відомо, що точніше говорити про автобуси, зібрані в Харкові - але все-таки з вузлів, які поставлені з РФ...

– Насамперед треба сказати, що Міністерство освіти й науки ці автобуси не закуповує. Це роблять місцеві адміністрації. Наше завдання було в тому, щоб виділити цільову субвенцію. До речі, до цих 600 мільйонів місцеві адміністрації мали додати ще стільки ж. За оперативною інформацією на 1 серпня 2016 року, місцевими органами влади на закупівлю шкільних авто-

бусів загалом було передбачено із місцевих бюджетів 347 745 543 грн.

Хочу зазначити, що початково діяла система співфінансування 50% з державного бюджету, а 50% з місцевих бюджетів. Але уряд за ініціативою МОН пішов назустріч областям та запропонував їм ще вигідніший розподіл – до 70% вартості автобуса може фінансувати державний бюджет, а решту – місцеві бюджети. Тому нас дуже здивувало, що вітчизняні виробники автобусів, щойно дізналися про виділення бюджетних коштів, підняли ціни на 10% і вище.

– Саме на шкільні автобуси?

– Саме так. До того вони були, наприклад, по мільйону двісті тисяч, а тут раптом стали по мільйону п'ятсот тисяч.

Природно, що це підштовхує місцеві адміністрації шукати дешевші варіанти. Загалом, у ситуації зі згаданим вами скандалом мала б розбиратися СБУ. За нашою інформацією, ці автобуси, які справді виробляє Харків, збираються на скількись відсотків із російських запчастин. Але вони поставили нижчу ціну. До того ж, запчастини до автобусів не входять до переліку товарів, заборонених до імпорту з РФ. Тому, мені здається, і питання різкого підняття ціни теж має бути досліджене Антимонопольним комітетом.

– Повертаючись до профільної теми: очевидно, закриття шкіл означає скорочення посад учителів. Як і в яких масштабах це відбуватиметься?

– Наскільки нам відомо з оперативної інформації від місцевих адміністрацій, більшість учителів, яких торкнеться цей процес, будуть працевлаштовані в інших школах. Але кількасот учителів по всій країні можуть не отримати пропозиції роботи. Місцева влада повинна зробити все, щоб їх працевлаштувати, якщо це люди не пенсійного віку. У крайньому разі, ці люди мають бути взяті на облік Службою зайнятості, отримати всі відповідні соціальні виплати та можливість для перекваліфікації.

– Серед пріоритетів освітньої реформи у вашому відомстві називають полегшення доступу до освіти для дітей-інвалідів. Як це має відбуватися?

– У нас справді є важливий пріоритет формування інклюзивної освіти. Бо ще один пережиток, який ми тягнемо за собою – це те, що люди з особливими потребами живуть у своєму окремому світі. Традиційно вони навчалися в окремих інтернатних закладах. Зараз для нас дуже важливо, щоб такі діти, якщо вони мають збережений інтелект, могли навчатися й соціалізуватися поряд зі своїми однолітками. Це повинно й облагороджувати інших дітей, щоб вони розуміли, як ставитись до людей з особливими потребами, як із ними комунікувати. Але це дуже важкий і довгий процес.

Зокрема, вчителі, які вийшли зі старої педагогічної системи й не проходили курсів корекційної педагогіки, не знають, як працювати з такими дітьми. Їх треба навчати. Й, до речі, ті вчителі, які зараз вивільняться, можуть пройти такі курси й працювати у відповідних навчальних закладах. Своєю чергою, наші педагогічні вищі навчальні заклади зараз розбудовують такі курси для того, щоб їх проходили всі молоді майбутні вчителі.

– Наостанок: є інформація, що на цей навчальний рік не вистачає підручників з четвертого по восьмий клас включно...

– За підручники для восьмого класу цілком відповідає Міністерство освіти. Ми надрукували 100 % підручників. Очевидно, на час, коли ви отримали цю інформацію, їх просто ще не всі розвезли по областях.

Є проблеми з підручниками для четвертих та сьомих класів, які мали бути надруковані ще до початку минулого 2015-16 навчального року. Половину підручників закупило Міністерство, хоч і з запізненням. А другу половину, за рішенням Верховної Ради, мали закупити місцеві адміністрації. Вони мали виділити кошти, провести тендери й укласти угоди з видавництвами. За нашими прогнозами, на жаль, ця частина підручників в більшості областей надійде із запізненням. Конкретний час залежить від місцевих адміністрацій: одні справляться швидше, інші повільніше...

Це вчергове свідчить про помилковість застосованої схеми, коли кожна громада мала укладати угоду з видавництвами. Бо це створило значні бюрократичні перепони. І для міністерства це величезний урок. Ми більше не будемо допускати такої схеми. Звісно, свого часу централізовані закупівлі були способом великих маніпуляцій і отримання «відкатів». Але зараз нам вдалося дуже здешевити український підручник, у нас прозорі закупівлі й ніяких «відкатів» немає.

Джерело: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/interview/2016/09/06/interv%E2%80%99yu-ministra-osviti-i-nauki-liliyi-grinevich-internet-vidannyu-06/>

Законодавство

Уряд прийняв зміни щодо створення та функціонування освітніх округів

Кабінетом Міністрів України від 31 серпня 2016 р. прийнято постанову № 574 «Про внесення змін до Положення про освітній округ».

Так, зокрема конкретизовано умови створення освітніх округів, зменшено з 360 до 200 осіб кількість учнів, необхідну для відкриття опорного загальноосвітнього навчального закладу; визначено вимоги до найменування такого закладу та видачі документів про освіту випускникам навчальних закладів, розташованих в освітньому окрузі.

Прийняття цього нормативного документа спрощує процедурні питання щодо створення опорного навчального закладу та його філій, ведення бухгалтерського обліку в них.

У цілому зміст документа відповідає запитам об'єднаних територіальних громад та був підтриманий Асоціацією міст України.

З текстом постанови можна ознайомитись за посиланням:

<http://www.osvita.org.ua/abroad/edusystem/che/>

Консультації

? Які джерела оплати праці працівників управлінь/відділів освіти?

- !** Управління/відділи освіти утворюються відповідно до пунктів 6, 32 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» як структурна одиниця органу місцевого самоврядування. У такому разі їх фінансування належить до компетенції органу місцевого самоврядування, а здійснення видатків на утримання забезпечується з місцевого бюджету, що передбачено пунктом 2 частини першої статті 91 Бюджетного кодексу України.